

Artificiell optisk strålning

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2009:7) om artificiell optisk strålning

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2009:7) om artificiell optisk strålning;

AFS 2014:8
Utkom från trycket
den 15 april 2014

beslutade den 25 mars 2014.

Arbetsmiljöverket föreskriver med stöd av 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166) att 2, 10 och 17–19 §§ samt rubriken närmast före 19 § i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2009:7) om artificiell optisk strålning ska ha följande lydelse.

Arbetsmiljöverket beslutar i fråga om de allmänna råden till föreskrifterna att kommentarerna till 17 och 18 §§ ska ha följande lydelse.

2 § Dessa föreskrifter gäller varje verksamhet där arbetstagare utför sådant arbete för arbetsgivares räkning som medför exponering för artificiell optisk strålning.

Arbetsgivaren ansvarar för att dessa föreskrifter följs. Med arbetsgivare jämställs i dessa föreskrifter den som anlitar inhyrd arbetskraft för att utföra arbete i sin verksamhet.

Föreskrifterna gäller även för arbete som arbetsgivaren själv utför samt för verksamhet som två eller flera personer, som inte är medlemmar av samma familj, driver för gemensam räkning utan anställda.

För den som ensam eller gemensamt med en familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd gäller föreskrifterna i 17–18 §§.

10 § Utifrån riskbedömningen ska lämpliga skyltar markera de arbetsplatser där arbetstagarna kan komma att utsättas för nivåer av artificiell optisk strålning som överstiger gränsvärdena för exponering. Tillträdet till dessa områden ska begränsas där detta är tekniskt möjligt.¹

17 § Laserstrålens bana ska vara inkapslad eller avskärmad. Inomhus ska strålbanan avslutas med ett strålstopp. Detta gäller dock ej för laser i medicinska tillämpningar.

¹ Ändringen innebär att andra stycket upphävs.

Den arbetsgivare som bryter mot något eller några av kraven i första stycket ska betala en sanktionsavgift, se 19 §. Detsamma gäller den som driver verksamhet enligt 3 kap. 5 § arbetsmiljölagen.

Lägsta avgiften är 40 000 kronor och högsta avgiften är 400 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 400 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 40 000 kronor + (antalet sysselsatta – 1) × 721 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

18 § Laserskyddsglasögon ska användas om det finns risk för att ett oskyddat öga exponeras för laserstråle. Glasögonen ska ha så hög optisk dämpning vid de våglängder av laserstrålning som används vid det aktuella tillfället att denna risk elimineras.

Den arbetsgivare som låter en eller flera personer arbeta utan laserskyddsglasögon, trots att sådana ska användas enligt första stycket, ska betala en sanktionsavgift, se 19 §. Detsamma gäller den som driver verksamhet enligt 3 kap. 5 § arbetsmiljölagen.

Lägsta avgiften är 40 000 kronor och högsta avgiften är 400 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 400 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 40 000 kronor + (antalet sysselsatta – 1) × 721 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

Bestämmelser om sanktionsavgifter

19 § Bestämmelserna i 17 och 18 §§ utgör föreskrifter enligt 4 kap. 1 § arbetsmiljölagen (1977:1160).

Den som överträder dessa bestämmelser ska betala sanktionsavgift enligt 8 kap. 5–10 §§ arbetsmiljölagen. Sanktionsavgiftens storlek beräknas enligt de grunder som anges i 17 och 18 §§.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2014.

BERNT NILSSON

Karin Sundh-Nygård

Anna Middelman

Till 17 § De risker med laserstrålning som laserarbetet medför kan reduceras genom såväl tekniska som administrativa åtgärder. Exempel på tekniska åtgärder är strålstopp för att avsluta strålgången, inkapsling av strålgången, säkerhetsströmbrytare, avskärmning och avspärrning av riskområdet. Exempel på administrativa åtgärder är kontroll av kompetensen hos operatörer och personal som utför arbete inom riskområdet och regler för tillträde till detta.

Den aktuella bestämmelsen är tillämplig för de som föreskrifterna riktar sig till, se föreskrifternas 2 §. Sanktionsavgift kan påföras arbetsgivare (inhyrare jämställs enligt 2 § med arbetsgivare) och den som driver verksamhet enligt 3 kap. 5 § arbetsmiljölagen.

Med antal sysselsatta avses, oavsett om de arbetar heltid eller deltid:

- Anställda arbetstagare.
- Inhyrd arbetskraft (jämför 3 kap. 12 § andra stycket arbetsmiljölagen).

I fråga om verksamhet utan anställda arbetstagare (jämför 3 kap. 5 § arbetsmiljölagen) avses med antal sysselsatta, oavsett om de arbetar heltid eller deltid:

- De personer som driver verksamheten.
- Inhyrd arbetskraft.

Den aktuella fysiska eller juridiska personens organisationsnummer avgör vilka personer som ska anses ingå i verksamheten. I antalet sysselsatta inräknas personer på verksamhetens samtliga arbetsställen.

Antalet sysselsatta ska beräknas utifrån information avseende den dag som överträdelsen av sanktionsbestämmelsen konstaterades.

Till 18 § Laserskyddsglasögonen erbjuder ett tillfredsställande skydd endast om de är avsedda för den aktuella lasertypen, dvs. har tillräcklig optisk dämpning i det aktuella våglängdsområdet.

Vid privatpersoners okynnesexponering av arbetstagare med hjälp av handhållna lasrar är våglängden okänd och kan även variera från fall till fall vilket omöjliggör säkert val av skyddsglasögon. Underlaget för riskbedömningen av sådan exponering blir också osäker eftersom även den handhållna laserns styrka och exponeringens duration är oförutsägbar. Riskbedömningen får då baseras på den generella kunskap som finns om våglängd och styrka hos vanligt förekommande handhållna lasrar samt erfarenheter från eventuella tidigare okynnesexponeringar i samband med aktuella arbetsuppgifter.

Till de optiska och mekaniska kriterier som påverkar valet av skyddsglasögon hör t.ex.:

1. aktuell(a) laservåglängd(er),
2. laserstrålningens intensitet,
3. maximalt tillåten exponering,
4. skyddsglasets optiska täthet,
5. ljustransmission vid andra våglängder,
6. krav på synfältet och sidoskydd,
7. laserskyddsglasögonens strålningstålighet,
8. laserskyddsglasögonens mekaniska hållfasthet,
9. komfort och ventilation, m.m.

Det är viktigt att laserskyddsglasögonen har goda optiska egenskaper också vid andra våglängder än de aktuella laservåglängderna. En god ljustransmission gör att den som använder skyddsglasögonen ser bra i vanlig rumsbelysning, och på ett tillfredsställande sätt kan klara synuppgifterna. Ögonen kan även behöva skyddas mot annan strålning än laserstrålning, se 7 § med kommentarer.

Bestämmelser om hur personlig skyddsutrustning ska vara utförd finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om utförande av personlig skyddsutrustning.

Begreppet antal sysselsatta förklaras i kommentaren till 17 §.

**ARBETSMILJÖ
VERKET**

Arbetsmiljöverket · 112 79 Stockholm · Tel 010-730 9000 · www.av.se

Utgivare: Anna Middelman
ISBN 978-91-7930-584-0 · ISSN 1650-3163